

Cestovní zpráva

Pracovník: **Jiří Fišer**

Akce: **Školení RDA, authority**

Datum konání: 24. března 2015

Místo konání: Technická univerzita v **Liberci, aula**

Klíčová slova: RDA -- MARC21 -- vytváření autorit -- personální autority -- korporativní autority

Program akce:

- personální autority (změny) – Zdeněk Bartl
- korporativní autority (změny) – Svojmila Světlíková
- personální autority (odkazy viz. též) – Zdeněk Bartl
- fiktivní postavy – Zdeněk Bartl

Průběh akce

Školení probíhalo v poledních a odpoledních hodinách v aule Technické univerzity v Liberci, v budově G a to formou komentovaných prezentací, které jsou dostupné na portálu národní katalogizační politiky. Šlo o rozšíření předchozího školení RDA, které bylo zaměřeno víc obecně.

Personální autority

Jako tomu bylo v předchozím případě obecnějšího školení, přichází i zde novinky z RDA do zpracování autorit ve dvou hlavních oblastech. První se týká nových zvyklostí či pravidel vytváření záznamů a druhá změny formátu záznamů autorit. Opět se zde setkáváme s pravidlem nezkracovat, a to ani u měsíců, resp. měsíc namísto číslicí rozepíšeme slovně, ani u „století“, a ani u zkratky ca, kterou nahradí slovo „asi“. Výjimku tvoří zkratka př. Kr. pro označení epochy letopočtu, která však musí být již přítomna u obou dvou roků. Pokud zmiňujeme dataci, změn doznal i zápis neznámých časových hranic. Pokud nevíme rok úmrtí osoby, necháme interval otevřený s pomlčkou: 1800- a vice versa, pokud neznáme datum narození, napíšeme: -1800. Ovšem pozor na mezeru! Ta je totiž součástí záznamu, o čemž byly vyjádřeny na školení obavy, jaký že dopad ona skutečnost bude mít

na databázové stroje. Pokud je osoba natolik záhadná, že neznáme její životní data, píšeme: činný (bez asi) 1800. Jestliže není z názvu jasné, že jde o osobu, je nutné doplnit \$c, např. Orion (raper). Pokud takový doplněk přebíráme z cizí databáze, přeložíme ho. Doplnky v databázích, které nepoužívají jedinečná označení autorit fungují jako rozlišovače, což ovšem není náš případ.

Co se týká formátu, jsou změny bohatší. Přibýlo pole pro kódovaná data 046 a podpole: \$f datum narození, \$g datum úmrtí, \$s spodní hranice intervalu (zde pro období činnosti), \$t horní hranice intervalu. Mají kapacitu pro formát DDMMRRRR, avšak nejprve se bude pracovat s formátem RRRR.

Největší novinkou je ovšem používání polí řady 3xx, takzvaných „souvislostí“. „Souvislosti“ jsou vlastně poznámky (např. 678, biografická pozn.) převedené do strukturované podoby. „Třístovky“ dávají autoritním záznamům nový potenciál. Za prvé jimi jsou jednotlivé autority jednoznačně rozlišeny, za druhé vyplnění 3xx dovoluje užít nad souborem autorit sofistikované rešeršní funkce. Do pole řady 3xx se přejímají termíny z ostatních autorit (jmenných, geografických, korporativních, věcných a časových), avšak tato pole zatím neobsahují zpětné propojení. Tedy pokud dojde ke změně v autoritě, nezmění se bohužel v těch 3xx, kde byla použita.

A tak máme pro jmenné autority: 378-rozpis iniciál, 368-související informaci, kde \$c je obdobné jako doplněk (např. světci, bájná stvoření...) a \$d obsahuje tituly a hodnosti, 370-související místo (narození, pobyt atp.), 372-oblast působení, 373-afiliace, 374-profese, 375-pohlaví, 376-rod a rodina, 377-související jazyk (např. jazyk tvorby). Podpole každého pole je opakovatelné, samotné pole však nikoliv, pokud neobsahuje podpole \$s a \$t. Pak je jasné, že dané pole se vztahuje právě jen a pouze k danému času a tudíž je logické, že pro jinou část časové přímky musíme pole opakovat.

Do souvislostí by měly být zaznamenány jen významné určující vlastnosti autority a nemělo by se v nich objevit nic, co není v biografické poznámce, která nově dostává formalizovanější podobu. Od používání národních polí 9xx se naopak upouští.

Korporativní autority

U korporativních autorit se setkáváme s obdobnými změnami. Opět zde máme „souvislosti“, které plní stejnou funkci a platí pro ně stejná pravidla, jako u personálních autorit. A tak máme 368-souvisující jméno resp. typ korporace, 370-souvisující místo, 372-oblast působnosti a 373-jazyk.

Změny proběhly zejména u akcí, které též patří mezi korporace. Datum už nebude součástí názvu a totéž platí i pro místo konání, obojí bude spadat do příslušných podpolí \$d a \$c. To přispěje k jednoduchosti. \$c teď bude opakovatelné, tedy zapíšeme všechna místa konání akce, včetně nadřazené složky státu. To naopak výsledné záhlaví zpřehlední, pokud bude míst konání třeba 5. Na pomoc nám však přichází 370 \$e – sídlo korporace, jímž u akcí rozumíme místo konání. Je tedy možné do záhlaví putovní akce napsat např. pouze (Česko) a jednotlivé zastávky rozepsat až do \$e, kde nebudou vadit. Místo konání může být rovněž „on-line“. U záhadných akcí a korporací opět používáme kvalifikátory.

Personální autority – viz. též

Největší změnou u viz též odkazů je, že zmizí rozlišování tzv. současného autora. Nově tedy vytváříme odkaz vždy, když autor používá pseudonym. A vytváříme je pouze tehdy, když je potřebujeme, tedy máme skutečně dokument s pseudonymem nám známého autora. Obě resp. všechny strany vztahu však musíme navzájem křížově provázat.

Fiktivní postavy

Fiktivní postavy, příp. korporace jsou kapitola sama pro sebe. Nově je vytváříme v rámci jmenného popisu. Povinný je u nich kvalifikátor \$c. Ten však může spadat pouze do předem určených skupin, kterými jsou: fiktivní postava (z her, filmů, knih apod.), legendární postava (součást národních legend), mytologická postava (hlavní postavy v mýtech a bájích), bozi, bohyně a božstva – (římská bohyně, hinduistické božstvo), Biblická příp. Talmudická či Koránská postava a nakonec reálné nelidské postavy např. Keiko (kosatka).

Problémem může být, kterou z těchto skupin a tedy jaký kvalifikátor zvolit. Např. Gabriel je postava Biblická i Koránská. Je to postava fiktivní a nebo reálná nelidská? Někdo ji může vnímat i jako legendární nebo mytologickou a diskuze tohoto druhu mohou pokračovat donekonečna. To ani nezmiňuji situaci, kdy se pseudonym autora „přerodí“ na fiktivní postavu.

Závěr

Pro používání RDA jako celku bude důležitá národní interpretace, která se teprve musí vytříbit praxí. RDA otevírají autoritám nové možnosti, zejm. v souvislosti s poli řady 3xx, a přinášejí v některých případech zpřehlednění a zjednodušení. Každopádně však RDA reagují na nové požadavky doby.

Seznam odkazů:

[katalogizační politika – RDA](#)